

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om værnepligt.

(Lovforslaget (nr. 81) findes i tillæg A. sp. 1669, fremsættelsen i tidenden sp. 1071).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Finn Christensen: Formålet med dette lovforslag er, som det også fremgår af bemærkningerne, at åbne mulighed for et samarbejde mellem det planlagte centrale personregister og de værnepligtsadministrerende myndigheder.

Tinget har for nylig behandlet lovgivningen om det centrale personregister, og en af opgaverne for dette er bl. a. at videregive folkeregisterdata til andre offentlige myndigheder. Det er kun en naturlig konsekvens heraf, at man nu fra indenrigsministeriets side foreslår de her påtænkte ændringer i værnepligtsloven for dermed at kunne få fuldt udbytte af den rationalisering af personregistreringen, som nu sker.

Ifølge den nuværende lovgivning påhviler der folkeregistrene et stort arbejde med én gang om året at udskille de nye årgange af værnepligtige plus den løbende ajourføring af adresseforandringer, navneforandringer o. lign. Alle disse oplysninger skal ifølge lovforslaget for fremtiden udarbejdes maskinelt, og på mit partis vegne skal jeg give tilslutning til de principper om en forenkling og rationalisering, som dette lovforslag er udtryk for.

I forbindelse med den foreslåede ændring af værnepligtsloven foreslås det, at begrebet „lægdssrulle“ tages ud af loven. Betegnelsen har i mange år været uhensigtsmæssig. Ved fjernelsen af betegnelsen lægdssrulle tager vi afsked med et begreb, som unge mænd her i landet har stiftet bekendtskab med siden stavnsbåndets løsning i 1788, ja, endog endnu længere tilbage i tiden.

Foruden at være en bondereform var stavnsbåndsløsningen også en reorganisering af udskrivningsvæsenet her i landet, og ordet „lægd“ betyder oprindeligt en sammenlutning af personer eller ejendomme med et vist formål for øje. En lægd var således en sammenlægning af et antal ejendomme, der tilsammen skulle stille 1 soldat. I 1788 ændredes imidlertid ordets betydning, idet

lægderne herefter ikke mere svarede til et bestemt jordareal. Allerede så langt tilbage som i 1788 begynder begrebet lægdssrulle at ændre karakter og betydning, men først nu i 1968 foreslås det taget ud af lovgivningen. Man kan i denne forbindelse give sig til at reflektere over, hvor mange begreber af lignende karakter, som daterer sig flere hundrede år tilbage, der stadig væk findes i lovgivningen, selv om de har mistet deres oprindelige betydning.

De økonomiske konsekvenser samt detaljerne i lovforslaget foreslår jeg drøftet i et udvalg, og idet jeg tilsiger forslaget en positiv behandling på mit partis vegne, vil jeg blot lige sige til indenrigsministeren, at han giver sig nu med dette forslag ud på data-maskinernes ledningsbestrøede vej, og jeg håber, at han ikke vil blive indviklet slet så meget i ledningerne, som det indtil nu er lykkedes for hans kollega i regeringen, finansministeren, i hans omgang med de samme maskiner.

Adam Møller: Overalt i samfundet, såvel inden for det private erhvervsliv som inden for den offentlige administration, drager vi efterhånden nytte af den service, der kan gives igennem elektronisk databehandling, og som det vil være det høje ting bekendt, er det jo tanken, at man engang i foråret skal indføre det centrale personregister. Når dette personregister bliver etableret, vil der også være mulighed for en rationalisering af den værnepligtsadministration, som hidtil har været ordnet på en anden måde, til dels med betegnelser med meget gammel hævd, således som den foregående ordfører var inde på, men i øvrigt med hensyn til de midler, man dengang havde, i og for sig ganske rationelt. Nu får vi altså muligheder for at gøre det på en endnu nemmere måde.

Det er et godt initiativ, der er taget for at samordne værnepligtsadministrationen med den administration, der i øvrigt finder sted af befolkningen igennem det centrale personregister, og jeg kan da også på det konservative folkepartis vegne tilsige en meget velvillig behandling af lovforslaget. Det vil jo først og fremmest indebære besparelser på det kommunale område, hvor den administration, som hidtil har påhvilet de kommunale folkeregistre over for de

[Adam Møller.]

værnepligtsadministrerende myndigheder, fremover vil kunne udføres maskinelt. Da ordningen tillige medfører en lettelse for den enkelte værnepligtige og også medfører en mere naturlig måde at løse alle de spørgsmål på, som fremkommer om udsættelse med indkaldelse og andre ting, idet de fremover vil kunne behandles direkte af de personforvaltende myndigheder inden for forsvaret og det altså også bliver forsvarsministeren og ikke indenrigsministeren, der kommer til at tage stilling til disse spørgsmål, er det alt i alt en hensigtsmæssig ordning, som meget vel er de engangsbetød værd, som der bliver tale om for at iværksætte denne rationalisering.

Jeg skal derfor anbefale forslaget til en velvillig behandling.

Kristen Østergaard: Det foreliggende lovforslag giver ikke mig anledning til at komme med mange bemærkninger. At registrering af værnepligtige som så meget andet bringes ind under moderne rationaliseringsformer, synes jo såre naturligt. Det centrale personregister, der forventes at blive en kendsgerning i løbet af nær fremtid, er jo det udgangspunkt, som der kan hæftes mange forskellige ting på, og nu bliver altså registreringen af de værnepligtige en af de første anvendelsesmuligheder.

Forslagets hovedsigte er en administrationsforenkling; det er et princip, som venstre fuldt ud kan bifalde, og jeg vil håbe, at en gennemgang af forslaget i udvalget kan skabe sikkerhed for, at der virkelig opnås det, som jeg vil kalde en nettoforenkling, at det ikke bare er en flytning af problemerne. Foreløbig er der jo udgifter forbundet med forenklingens etablering, derimod er besparelserne mindre iøjnefaldende; men til gengæld bliver de så måske mere stabile i fremtiden.

Jeg kan altså anbefale forslaget til videre behandling i et udvalg.

Skovmand: Det foreliggende forslag skal gøre det muligt at gennemføre en rationalisering af registreringen af værnepligtige. Denne rationalisering kan vi fra vort parti tilslutte os, og vi vil gerne tilsige en velvillig behandling i udvalget.

Indenrigsministeren (Poul Sørensen): Jeg vil gerne takke samtlige ordførere for den velvilje, de har lagt for dagen over for lovforslaget, og vi er selvfølgelig rede til at fremskaffe alle de oplysninger, man ønsker i det kommende udvalgsarbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om forsyningsmæssige foranstaltninger.

Lovforslaget (nr. 80) findes i tillæg A. sp. 1637, fremsættelsen i tidenden sp. 985).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lis Groes: Det er et interessant lille lovforslag, vi har til behandling her. De bemyndigelser, dette lovforslag indeholder til at fastsætte bestemmelser om anvendelse, fordeling og placering af landets varebeholdninger, såfremt der på grund af internationale forhold er opstået — eller er udsigt til, at der vil opstå — mangel på nødvendige varer, finder jeg rimelige. Lige så naturligt det forekommer mig, at vi har lovhjemmel for at gennemføre rationalisering under sådanne forhold, lige så halsstarrige har de nuværende regeringspartier været med at gå imod en sådan bemyndigelseslovgivning, da de selv sad på oppositionspladserne. Skulle den ændrede indstilling skyldes, at de kan lide selv at have bemyndigelser, men ikke kan lide, at andre råder over sådanne bemyndigelser? Sandheden er, at dette lovforslag faktisk går videre end de bestemmelser, vi tidligere har haft stor strid om.

Efter denne lovgivning vil handelsministeren have mulighed for ikke alene at påbyde rationaliseringsordninger, men der-